

8. La revocació o separació definitiva del Cos amb pèrdua del dret a la pensió de jubilació especial de l'Administració.

Article 82

Per la comissió de faltes lleus podran imposar-se les sancions establertes en els apartats 1, 2 i 3 de l'article anterior; per la comissió de faltes greus podran imposar-se les mateixes penes i a més les que es relacionen en els punts 4 i 5; i en el supòsit de comissió de faltes molt greus, podran imposar-se a l'autor totes les penes que s'estableixen en el propi article 80.

Article 83

Al marge de les sancions establertes en els articles anteriors, el funcionari responsable del deteriorament, la destrucció, la pèrdua de material del Servei per dol o negligència greu, quedarà obligat al reembossament de l'import dels danys i perjudicis causats.

També hi quedarà obligat el funcionari que causi dolosament danys o perjudicis a tercers durant el servei o per raó del seu càrrec.

Secció IV: Procediment

Article 84

En el supòsit de faltes lleus, el Director de la Policia podrà imposar directament les sancions dels punts 1 i 2 de l'article 80 i proposar als Batlles la imposició de la pena del punt 3.

Article 85

En el supòsit de comissió de faltes greus, el Director de la Policia instruirà l'expedient que elevarà als Batlles per a la imposició de la sanció que escaigui. En el termini de tretze dies, la decisió dels Batlles podrà ésser recorreguda davant dels Veguers que resoldran definitivament l'assumpte.

Article 86

En el cas de comissió de faltes molt greus, l'expedient serà instruït pels Batlles i elevat als Veguers per a resolució definitiva.

Article 87

L'expedient s'iniciarà amb un escrit que formalitzarà l'instructor i en el qual es constatarà el fet o els fets que poden

ésser constitutius de la infracció i les circumstàncies concurrents; seguirà la constatació de la prova practicada, produïda per l'aportació de documents o declaracions de les persones interrogades, i l'audiència del presumpte infractor, al qual s'invitarà que aportï les proves que cregui escaients en el termini que s'assenyali. En cas que l'instructor rebutgi la pràctica d'alguna de les proves aportades per no estimar-la pertinent, ho farà constar en l'expedient.

Article 88

Esgotades les diligències per practicar a criteri de l'instructor, es donarà trasllat integral de l'expedient al funcionari interessat al qual es concedirà un termini no inferior a deu dies a fi que presenti un escrit de descàrrec al·legant el que escaigui al seu dret.

Una vegada aportat l'escrit o esgotat el termini, l'instructor elevarà l'expedient a l'Autoritat competent que resoldrà en el termini de tretze dies a comptar de la recepció de les actuacions.

Article 89

En el cas de faltes greus i molt greus, el Director podrà procedir immediatament a la suspensió provisional de feina, notificant-ho en el termini de setanta-dues hores als Batlles Degans, que ratificaran o modificaran la mesura, segons escaigui. Els Batlles podran així mateix decretar la suspensió del dret a percebre el salari per part de l'infractor, tot sens perjudici de la resolució definitiva.

Article 90

Les sancions imposades als funcionaris de Policia seran immediatament executòries. Els recursos contra aquestes sancions no seran suspensius; no obstant això, si l'Autoritat davant la qual s'ha interposat el recurs ho creu oportú, podrà en tot moment suspendre'n l'aplicació.

Article 91

Les faltes lleus prescriuran pel transcurs del termini d'un any, les faltes greus del termini de tres anys i les faltes molt greus del termini de sis anys. L'inici del procediment disciplinari interromprà la prescripció.

Norma transitòria

Els policies que han ingressat al Cos abans del 31 de juliol de 1983 i els Agents Administratius ingressats amb anterioritat al 30 de gener de 1982, mantindran el dret de jubilar-se als quinze anys de servei.

Disposició final

El present Decret, que deroga les normes que el contradiguin, entrarà en vigor el dia de la seva publicació en el Butlletí Oficial del Principat.

Andorra la Vella, tres de juliol de mil nou-cents vuitanta-nou

El Veguer Francès

El Veguer Episcopal

Llei

Els Delegats Permanents de SS.EE. els Coprínceps

Vist el projecte de Llei de reforma del Dret de successions proposat pel Consell General de les Valls als 20 de març del 1989;

Vist els acords adoptats de mutu acord pels representants del mateix Consell General de les Valls i el dels Comuns amb data del 21 de juliol del 1989;

Per aquesta Llei

aprovem i adoptem el projecte esmentat, el text del qual és com segueix:

Exposició de motius

El Dret successori del Principat, regulat pel Dret Català anterior al Decret de Nova Planta i pel Dret Romà, constitueix un conjunt complet i harmònic, que s'ha aplicat amb satisfacció durant segles, i ha donat lloc a una àmplia jurisprudència, que en precisa clarament l'aplicació.

L'evolució de la nostra societat, però, el trencament i l'atomització del nucli familiar tradicional, malgrat que a Andorra no s'hagi fet sentir amb la magnitud d'altres col·lectivitats veïnes, i la profunda diferència que, en suma, existeix, entre les estructures familiars actuals i les dels temps medievals, deixen sentir alguns desajustaments, que, en presència de regles legals ben precises, resulta im-

possible pal·liar per la via de la interpretació.

En dos punts principals es manifesten essencialment aquells desajustaments: en la situació dels fills extramatrimonials, que per aplicació del principi d'igualtat universalment admès avui, no han de patir discriminació per raó de les circumstàncies de llur naixença; i en la del cònjuge vidu, tradicionalment regulada pels capítols matrimonials, i que el desús d'aquella institució aboca freqüentment, avui, a una situació de desempar que no es correspon amb la consciència social majoritària.

La present Llei té per objecte adequar el nostre sistema successori en aquells punts en què més fortament es manifesta l'evolució social. Es tracta d'una reforma molt parcial, que no substitueix els principis i les normes vigents, sinó que simplement els completa o modifica en alguns aspectes concrets, deixant subsistent la major part del règim preexistent que, com ha quedat dit, ofereix una regulació completa i satisfactòria del règim successori.

En matèria de successió intestada, i sobre la base del sistema vigent, del Dret Romà de Justinià (Novel·les 118 i 127, substancialment) i del Dret Català, pel que fa a la successió excepcional dels impúbbers, s'equipara la situació dels fills extramatrimonials a la dels fills legítims, d'acord amb les tendències més modernes de la doctrina i del Dret comparat, salvant però el cas dels fills nascuts d'adulteri, quan concorrin amb altres fills legítims, en quin cas s'atribueix a aquests una quota hereditària doble de la d'aquells.

S'estableix també la crida a la successió dels germans de simple vincle conjuntament amb els de doble vincle, però amb una quota doble d'aquests respecte a la d'aquells. Això significa refondre les classes segona i tercera del Dret Romà (ascendents, germans i fills d'aquests; mig-germans i fills d'aquests) en una sola classe, que és cridada conjuntament a la successió, en defecte de familiars de la classe primera.

Pel que fa al cònjuge vidu, se li atribueix un dret d'usdefruit en la successió intestada del consort difunt que, quan concorre amb descendents, ascendents o

col·laterals privilegiats, abasta la meitat de l'herència, i s'estén a la seva totalitat en concurrència amb altres col·laterals.

Finalment, atesa la disgregació del grup familiar, amb una evident relaxació de les relacions parentals més allunyades, es restableix el límit de la successió intestada dels col·laterals del Dret pretori, que havia estat ampliat per la Glossa, fixant-lo en el sisè grau i fins al setè, únicament en favor dels *sobrini nati* o fills del cosí segon (Digest 38, 8, 1, 3).

En defecte d'aquells col·laterals, continua essent hereu del cònjuge vidu (Edicte *Unde vir et uxor*), i a falta de tot altre hereu, continuaria adquirint els béns el fisc, és a dir la Hisenda Pública (Llei *Julia caducaria*).

Quant a la successió forçosa o legítima, els mateixos principis que han fet aconsellable l'equiparació dels fills il·legítims i els legítims en la successió intestada, condueixen a establir la concurrència d'uns i altres en la porció legítima de l'herència, en igualtat de condicions. Es manté, no obstant, una excepció per al cas que concorrin fills nascuts d'adulteri amb altres fills legítims, establint que la porció l·legitimària d'aquests sigui doble de la d'aquells.

No es modifiquen els drets l·legitimaris del cònjuge vidu, que s'articulen a l'entorn de les figures de la quarta marital i l'any de plor, però, per aplicació del principi d'igualtat entre els sexes, s'estenen també al vidu, en la successió de la seva esposa.

Aprofitant aquesta reforma parcial del dret de successions, ha semblat oportú dedicar un capítol a la figura de la declaració judicial de mort dels absents o desapareguts, quan concorrin determinades circumstàncies que permetin presumir aquell fet, i als sols efectes de l'obertura de la seva successió. Amb això es clarifica una institució regulada en els codis moderns, però que a Andorra únicament apareix al·ludida, de forma poc clara, per Brutails (*La coutume d'Andorre*) i Pallerola (*El Principado de Andorra*...).

Capítol I. La successió intestada

Secció 1a: La crida dels fills extramatrimonials, dels germans de simple vincle i dels altres col·laterals

Article 1

Els fills extramatrimonials seran cridats a la successió intestada de llurs pares i ascendents, germans i altres col·laterals juntament amb els fills legítims, i amb els mateixos drets, àdhuc el de representació, a excepció del que disposa l'apartat següent.

Quan els fills extramatrimonials concorrin a la successió de llur pare o mare amb altres fills legítims haguts d'un matrimoni existent en el moment de la concepció d'aquells, rebran únicament una porció de l'haver hereditari igual a la meitat de la que correspongui a cada un dels fills legítims. Aquesta norma s'aplicarà també a la successió dels altres ascendents.

Article 2

Els germans de simple vincle o, per representació, els fills d'aquests, seran cridats a la successió intestada juntament amb els de doble vincle, però rebran una porció de l'haver hereditari igual a la meitat de la que correspongui a cada un d'aquests.

Article 3

El dret d'heretar abintestat no s'estén més enllà del sisè grau en la línia col·lateral, a excepció dels fills i filles del cosí segon o cosina segona, que també el tenen, però no cap altre familiar del setè grau.

Article 4

En defecte de descendents, d'ascendents i de col·laterals dins els límits assenyalats a l'article anterior, serà cridat a la successió el cònjuge vidu, sempre que no estiguis separat culposament o de mutu acord, sigui judicialment o de fet.

Article 5

A manca d'hereus intestats, els béns relictos són adquirits per la Hisenda Pública, i per al Patrimoni Nacional.

Aquesta adquisició ho és a títol d'herència, i s'entén acceptada sempre a benefici d'inventari.

Secció 2a: De l'usdefruit vidual

Article 6

En la successió intestada del seu cònjuge premort, el vidu o la vídua tindran dret a rebre l'usdefruit de la meitat de l'herència, si els hereus són ascendents, descendents, germans o fills de germans del premort, i l'usdefruit sobre la totalitat de l'herència quan concorren amb altres col·laterals.

Aquest usdefruit serà incompatible amb la quarta vidual que li pogués correspondre, en qual cas haurà d'optar per un o altra.

Article 7

No tindrà dret a l'usdefruit esmentat a l'article anterior el consort que estigüés separat culposament o de mutu acord, sigui judicialment o de fet, i el perdrà si contreu nou matrimoni o viu maritalment amb altra persona.

Article 8

La determinació dels béns de l'herència sobre els que ha d'exercir-se l'usdefruit es durà a terme per acord entre tots els hereus i, en el seu defecte, per decisió judicial, però el vidu o la vídua tenen dret a obtenir que s'exerciti amb preferència sobre el domicili conjugal.

No tindrà dret a l'usdefruit, el cònjuge vidu que hagi rebut del causant a títol gratuït, per actes "inter vivos" o "mortis causa", béns per un valor igual o superior al de l'usdefruit. Els béns que hagués rebut per un valor inferior, reduiran proporcionalment l'usdefruit.

Article 9

Els hereus podran satisfer al cònjuge vidu el seu usdefruit mitjançant l'assignació d'una renda vitalícia o d'un capital en efectiu equivalents que, en defecte de mutu acord, seran fixats pel Batlle.

El dret del cònjuge vidu a exercir l'usdefruit sobre el domicili conjugal és preferent al de conversió en capital o renda vitalícia. En el cas que el vidu o la vídua hagin exercit aquell dret, la conversió operarà únicament per la part d'usdefruit que excedeixi, si n'hi havia.

Quan es tracti d'una renda vitalícia, i en defecte d'acord entre les parts, el Batlle fixarà també les garanties que estimi necessàries per a assegurar-ne el pagament, així com el mecanisme de revalorització anual, en funció de l'augment del cost de la vida.

Capítol II. Els drets l·legitimaris

Article 10

Els fills extramatrimonials tenen els mateixos drets l·legitimaris en la successió de llurs pares i ascendents, que si es tractés de fills legítims, a excepció del que disposa l'article següent.

Article 11

Els fills extramatrimonials que concorrin a la successió de llurs pare o mare amb altres fills legítims haguts d'un matrimoni existent en el moment de la concepció d'aquells, rebran una part l·legitimària igual a la meitat de la que correspongui a cada un dels fills legítims.

Aquesta norma s'aplicarà igualment per a determinar la l·legítima que els correspongui en la successió d'altres ascendents.

Article 12

El vidu tindrà dret als beneficis de la quarta marital i de l'any de plor, en les mateixes circumstàncies i condicions en què els adquireix la vídua.

Article 13

No tindrà dret a la quarta vidual el consort que estigüés separat culposament o de mutu acord, sigui judicialment o de fet, i la perdrà si contreu nou matrimoni o conviu maritalment amb una altra persona. En aquest darrer cas, no haurà de restituir però els fruits que hagués percebut mentre gaudí de la quarta.

Capítol III. La declaració judicial de mort

Article 14

Quan una persona hagi desaparegut del seu domicili o del darrer lloc conegut de residència, sense que se n'hagin tingut més notícies, podrà instar-se'n la declara-

ció judicial de mort si concorre alguna de les circumstàncies següents:

a) Que hagin transcorregut quinze anys des de la data de la desaparició o d'aquella en què se'n tingueren les darreres notícies.

b) Que hagin transcorregut cinc anys des de la data de la desaparició o de les darreres notícies, quan en el moment de la declaració el desaparegut hagués complert ja l'edat de 85 anys.

c) Que hagin transcorregut cinc anys des de la data de la desaparició, si aquesta hagués tingut lloc en circumstàncies de perill greu per a la vida.

Article 15

La declaració judicial de mort del desaparegut obrirà la seva successió, testamentària o intestada, segons procedeixi.

La declaració judicial de mort expressarà la data a partir de la qual es presumeix ocorreguda la mort, salvada prova en contrari.

Article 16

Els hereus que succeeixin en virtut d'una declaració judicial de mort estan obligats a formalitzar notarialment inventari i no podran disposar a títol gratuït dels béns i drets de l'herència fins que no hagi transcorregut un termini de cinc anys des de la data de la declaració. Fins que no hagi transcorregut aquest termini no lliuraran tampoc els llegats ordenats testamentàriament.

Article 17

Si, declarada judicialment la mort d'una persona, aparegués aquesta, recobrarà els seus béns en l'estat en què es trobin, i tindrà dret a obtenir el preu dels que s'haguessin venut, però no podrà reclamar els fruits i rendes que hagin produït durant el temps en què ha estat en vigor la declaració.

Disposició final

La present Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació.

La Seu d'Urgell i Perpinyà, trenta-u de juliol del mil nou-cents vuitanta-nou

*El Delegat Permanent
de S.E. el Copríncep
Francès
Roger Gros*

*El Delegat Permanent
de S.E. el Copríncep
Episcopal
Nemesi Marquès*